

Strasburg, dnia 18.1.2022 r.
COM(2022) 17 final

2022/0008 (NLE)

Wniosek

ZALECENIE RADY

**w sprawie budowania mostów na rzecz skutecznej europejskiej współpracy
w szkolnictwie wyższym**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

{SWD(2022) 6}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Utworzenie europejskiego obszaru edukacji do 2025 r. oznacza wypracowanie europejskiej przestrzeni uczenia się, która przynosi korzyści wszystkim osobom uczącym się, kadry akademickiej i innym pracownikom oświaty, którzy mogą swobodnie przemieszczać się po całej UE, aby studiować i pracować. W tym celu europejskie instytucje szkolnictwa wyższego muszą być w stanie bliżej i ściślej współpracować. Dalsze wdrażanie europejskiej przestrzeni badawczej oznacza zwiększenie mobilności naukowców i przepływu wiedzy, zachęcanie do inwestycji w badania naukowe i innowacje oraz zacieśnianie współpracy transnarodowej między instytucjami szkolnictwa wyższego, jak również z przedsiębiorstwami i innymi podmiotami zajmującymi się badaniami naukowymi i innowacjami w swoich ekosystemach. Współpraca transnarodowa podnosi inkluzywność, doskonałość, różnorodność, atrakcyjność i globalną konkurencyjność europejskiego szkolnictwa wyższego. Przyczynia się do równości i niedyskryminacji, do rozwiązywania problemów Europy w zakresie zmiany klimatu, transformacji cyfrowej i starzenia się społeczeństwa, do wyposażania osób uczących się w odpowiednie umiejętności i wiedzę, jak również do budowania odporności i pomocy w odbudowie. Zwiększy ona rolę instytucji szkolnictwa wyższego na arenie światowej, dzięki czemu Europa będzie wyznaczać tempo skutecznego i efektywnego rozwiązywania globalnych problemów oraz stanie się źródłem inspiracji dla całego świata i atrakcyjnym miejscem docelowym dla studentów, kadry akademickiej i naukowców.

Obecna inicjatywa opiera się na wcześniejszych pracach na szczeblu UE. W następstwie konkluzji Rady Europejskiej z 2017 r.¹, w których wezwano państwa członkowskie, Radę i Komisję Europejską do poczynienia postępu w pracach, aby wzmocnić strategiczne partnerstwa między instytucjami szkolnictwa wyższego w całej UE, Komisja rozpoczęła w 2019 r. pilotaż 41 sojuszy europejskich szkół wyższych w ramach programu Erasmus+, uzupełnionego programem „Horyzont 2020” w wymiarze badań naukowych i innowacji. Celem był pilotaż długoterminowej strukturalnej, systemowej i trwałej współpracy między ponad 280 różnymi instytucjami szkolnictwa wyższego ze wszystkich regionów Europy, wybranymi w drodze dwóch pierwszych zaproszeń do składania wniosków. Pierwsze wnioski z tego pilotażu wskazują na korzyści, a jednocześnie uwydatniły szereg wyzwań, takich jak trudności związane z realizacją wspólnych transnarodowych działań i programów edukacyjnych na wszystkich szczeblach, w tym niezgodne wymogi uniemożliwiające przyznawanie wspólnych dyplomów, włączając w to wspólny europejski dyplom, lub brak statusu prawnego sojuszy instytucji szkolnictwa wyższego uniemożliwiający im efektywne łączenie zasobów, dzielenie się infrastrukturą bądź transfer technologii. Niniejsze zalecenie Rady w sprawie budowania mostów na rzecz skutecznej europejskiej współpracy w szkolnictwie wyższym stanowi pierwszy krok w podejmowaniu takich wyzwań, tak aby wszystkie instytucje szkolnictwa wyższego w Europie, osoby uczące się w nich oraz ich pracownicy i naukowcy mogli czerpać korzyści z uproszczonej współpracy transnarodowej.

Niniejsze zalecenie Rady, wraz z komunikatem Komisji w sprawie Europejskiej strategii na rzecz szkół wyższych, jest częścią pakietu dotyczącego szkolnictwa wyższego zapowiedzianego w programie prac Komisji na 2022 r. w ramach naczelnego celu „Promowanie naszego europejskiego stylu życia”. Podczas gdy w strategii tej przedstawiono wizję transformacji sektora szkolnictwa wyższego w całej Europie, zalecenie stanowi

---

¹ [14-final-conclusions-rev1-en.pdf \(europa.eu\)](#)

pierwszy krok podejścia wielostopniowego do głębszej, trwalszej i skuteczniejszej współpracy transnarodowej. Strategia i zalecenie poszerzają możliwości innowacyjnej współpracy transnarodowej w sektorze szkolnictwa wyższego, ponieważ zacieśniona współpraca ma zasadnicze znaczenie dla umocnienia roli UE jako podmiotu działającego na arenie międzynarodowej. Dlatego też istnieje potrzeba połączenia sił w drodze głębszej współpracy.

1) Kwestie strukturalne i operacyjne, które należy uwzględnić w proponowanym zaleceniu Rady w celu umożliwienia głębszej współpracy transnarodowej

Status prawny sojuszy instytucji szkolnictwa wyższego ułatwiłby dostęp do wspólnych zasobów, takich jak: zasoby finansowe, ludzkie, cyfrowe i fizyczne oraz usługi, a także dzielenie się nimi i łączenie ich. Brak takiego statusu utrudnia instytucjom szkolnictwa wyższego pogłębienie współpracy i ogranicza ich konkurencyjność.

Przyznawanie **wspólnych dyplomów** utrudniają niezgodne wymogi dotyczące realizacji wspólnych transnarodowych działań i programów edukacyjnych, np. różnice w ocenach i przyznawaniu punktów zaliczeniowych, nawet w przypadku stosowania europejskiego systemu transferu i akumulacji punktów (ECTS), programy nauczania z różną minimalną lub maksymalną liczbą punktów ECTS za przedmiot oraz różne formy autonomii instytucjonalnej. Przewycięzenie takich wyzwań prawnych i administracyjnych jest niezbędne do wspierania ambitnej i pogłębionej współpracy transnarodowej. Byłoby to krokiem naprzód w wielostopniowym podejściu do ustanowienia **wspólnego europejskiego dyplomu** obejmującego wszystkie poziomy (studia licencjackie, magisterskie, doktoranckie i możliwości uczenia się przez całe życie).

Korzystanie przez osoby uczące się z większych możliwości mobilności przewidzianych w wspólnych programach transnarodowych jest utrudnione z powodu braków pod względem wytycznych, cyfryzacji i uproszczenia procesów. **Inicjatywa dotycząca europejskiej legitymacji studenckiej** ułatwia studentom studiowanie i szkolenie się w kilku instytucjach. Mobilność kadry akademickiej, naukowców i wysoko wykwalifikowanej kadry nie jest wystarczająco ceniona w rozwoju ich kariery zawodowej.

Brak **trwałego długoterminowego finansowania** zinstytucjonalizowanej współpracy transnarodowej utrudnia tym pracownikom rozwój i osiąganie głębokiej transformacji w ramach ich misji. Perspektywa długoterminowa zapewniłaby lepsze możliwości budowania zdolności i trwałych sojuszy w celu osiągnięcia wyznaczonego poziomu ambicji. Można to ułatwić dzięki ustanowieniu statusu prawnego umożliwiającego sojuszom łączenie zasobów i wspieranie synergii między regionalnymi, krajowymi i europejskimi instrumentami i możliwościami finansowania.

W krajach, w których zewnętrzne zapewnianie jakości i akredytacja opierają się głównie na programach, **europejskie podejście do zapewniania jakości wspólnych programów** jest nadal w niewystarczającym stopniu wdrożone we wszystkich państwach członkowskich, co utrudnia tworzenie i akredytację wspólnych programów edukacyjnych na poziomie krótkiego cyklu oraz na poziomie studiów licencjackich, magisterskich i doktoranckich. W związku z tym w każdym z zaangażowanych krajów w odniesieniu do wspólnych programów stosowane mogą być różne procedury zewnętrznego zapewniania jakości, oparte na różnych przepisach krajowych, które stwarzają obciążenie administracyjne i utrudniają wdrażanie innowacyjnych interdyscyplinarnych metod pedagogicznych w różnych krajach. Jednocześnie kraje, w których stosowane jest instytucjonalne zewnętrzne zapewnianie jakości, mogą łatwiej tworzyć wspólne programy transnarodowe.

Powstanie europejskich (wirtualnych) kampusów i platform międzyuczelnianych na potrzeby wspólnych **zajęć cyfrowych lub mieszanych** jest utrudnione ze względu na brak interoperacyjności infrastruktury cyfrowej poszczególnych instytucji szkolnictwa wyższego w całej UE. Podstawową przyczyną problemu jest zróżnicowanie zdolności poszczególnych instytucji szkolnictwa wyższego i dostępnych zasobów umożliwiających rozwój takiej infrastruktury cyfrowej i dostęp do niej, co ogranicza potencjał uczenia się i nauczania online opartego na współpracy. Rozwiązaniem byłoby działanie na rzecz wspólnych interoperacyjnych infrastruktur i rozwiązań cyfrowych przy wsparciu ze strony instytucji zapewniających wzajemny dostęp do infrastruktury, usług i szkoleń, które są dostępne dla wszystkich².

Krajowe ramy prawne regulujące ocenę poszczególnych dyscyplin naukowych utrudniają rozwój modułów **interdyscyplinarnych**, w szczególności przy opracowywaniu transnarodowych wspólnych dyplomów. Ważnym celem sojuszy europejskich szkół wyższych jest działanie z uwzględnieniem **podejścia opartego na wyzwaniach**, aby stawić czoła wyzwaniom społecznym przy użyciu podejścia interdyscyplinarnego, zaś ramy krajowe często utrudniają sojuszom osiągnięcie postępów w tym kierunku.

Zasady **zarządzania** włączające studentów i pracowników w podejmowanie decyzji mających wpływ na ich środowisko uczenia się i pracy umożliwiają głęboką i ambitną współpracę transnarodową oraz sprzyjają wnoszeniu przez szkolnictwo wyższe znaczącego wkładu w rozwój i zrównoważoność jego ekosystemów. Struktury zarządzania instytucjonalnego i praktyki zarządzania w odniesieniu do funkcjonowania sojuszy transnarodowych mogłyby skorzystać na bardziej aktywnym udziale osób uczących się, nauczycieli akademickich, naukowców i wysoko wykwalifikowanej kadry, tak aby można było w jak najlepszy sposób zaspokajać ich potrzeby i aby umożliwić upowszechnienie w instytucji innowacyjnych praktyk opracowanych w ramach współpracy transnarodowej. Obecnie struktury takie często nie odzwierciedlają struktury społeczeństwa oraz różnorodności doświadczeń i pomysłów.

Wspólne wartości cechujące nasz europejski styl życia stanowią niezbędny fundament współpracy transnarodowej jako podstawy rozwoju wysokiej jakości uczenia się, nauczania i badań naukowych. Współpraca transnarodowa wzmacnia kulturę akademicką i przyczynia się do wzmacniania społeczeństw demokratycznych, z kolei gdy podstawowe wartości nie są przestrzegane, uczenie się, nauczanie i badania naukowe są osłabione, co szkodzi pogłębionej współpracy transnarodowej. Niewystarczająca autonomia ogranicza możliwości zawierania przez instytucje szkolnictwa wyższego porozumień transnarodowych, wnoszenia wkładu na równi z innymi partnerami oraz zapewniania współfinansowania i odpowiedniego personelu na potrzeby wdrażania tych porozumień. Autonomia w kwestiach zarządzania i administracji jest zatem kluczowym warunkiem umożliwiającym skuteczną współpracę transnarodową.

2) Cele, którym służy proponowane zalecenie Rady

W pełnym wyzwaniu i wysoce konkurencyjnym kontekście globalnym połączenie sił sprawi, że europejski sektor szkolnictwa wyższego stanie się silniejszy oraz zwiększy się jego atrakcyjność i konkurencyjność w skali światowej. Aby Europa mogła stawiać czoła wspólnym wyzwaniom, zwłaszcza związanym z dwojaką transformacją – cyfrową i ekologiczną, bardziej transnarodowa współpraca pomaga wykorzystać potencjał wszystkich dostępnych zasobów, angażując różne rodzaje instytucji szkolnictwa wyższego o uzupełniających się zdolnościach i mocnych stronach w zakresie kształcenia i badań naukowych. Opracowanie solidnych rozwiązań umożliwiających przewyciężenie złożonych

² Zgodnie z dyrektywą (UE) 2019/882 – europejskim aktem prawnym w sprawie dostępności – oraz dyrektywą (UE) 2016/2102 w sprawie dostępności stron internetowych.

wielowymiarowych wyzwań wymaga czasu i starań na wszystkich szczeblach. Niniejsze zalecenie Rady stanowi pierwszy krok w kierunku rozwiązania problemów strukturalnych i operacyjnych, które utrudniają pogłębioną i ambitniejszą europejską współpracę transnarodową, i umożliwienia niezakłóconego wdrażania wolności zrzeszania się. **Status prawny** sojuszy instytucji szkolnictwa wyższego umożliwi im łączenie zasobów, zdolności i mocnych stron; **wspólny europejski dyplom** umożliwi uznanie wartości doświadczeń transnarodowych w kwalifikacjach uzyskiwanych przez studentów w ramach kształcenia na poziomie wyższym i ograniczy biurokrację przy realizacji wspólnych programów, a upowszechnienie **inicjatywy dotyczącej europejskiej legitymacji studenckiej**, która do połowy 2024 r. zostanie udostępniona wszystkim mobilnym studentom we wszystkich instytucjach szkolnictwa wyższego w Europie, ułatwi mobilność na wszystkich poziomach. Takie innowacyjne instrumenty będą działać w synergii i mają kształtować tożsamość europejską, wynosząc współpracę transnarodową na wyższy poziom i wspierając silne poczucie przynależności do Europy. Tworzenie powiązań na rzecz bardziej systemowej, strukturalnej i trwałej współpracy transnarodowej na szczeblu instytucjonalnym ma zasadnicze znaczenie dla przyspieszenia transformacji instytucji szkolnictwa wyższego we wszystkich ich misjach w zakresie edukacji, badań naukowych, innowacji i usług dla społeczeństwa oraz może pomóc w rozwiązywaniu europejskich i globalnych problemów.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Komunikat Komisji w sprawie Europejskiej strategii na rzecz szkół wyższych³ ma na celu stworzenie prawdziwie europejskiego wymiaru szkolnictwa wyższego i badań naukowych. W komunikacie Komisji w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r.⁴ wezwano do stworzenia „ram polityki umożliwiających sprawną i ambitną współpracę transnarodową” między instytucjami szkolnictwa wyższego. W rezolucji Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030)⁵ apeluje się o „zachęcanie do ściślejszej i głębszej współpracy [...], która umożliwi soюзom instytucji szkolnictwa wyższego, np. tym istniejącym w ramach inicjatywy »Uniwersytety Europejskie«, wykorzystanie swoich atutów i wspólne zapewnianie transformacji szkolnictwa wyższego”. W konkluzjach Rady w sprawie inicjatywy „Uniwersytety Europejskie”⁶ zwrócono się do państw członkowskich o współpracę w celu zidentyfikowania i usunięcia barier na drodze do bardziej kompatybilnych systemów szkolnictwa wyższego. W komunikacie ministerialnym z Rzymu dotyczącym europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego⁷ zobowiązano się do ułatwiania i pogłębiania współpracy. W zaleceniu Rady w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym i średnim II stopnia oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą⁸ wezwano do promowania współpracy państw członkowskich. W komunikacie Komisji „Nowa europejska przestrzeń badawcza na rzecz badań naukowych i innowacji”⁹ stwierdzono, że opracowanie wspólnych strategii w zakresie badań naukowych i innowacji oraz ułatwienie dzielenia się potencjałem i zasobami umożliwi europejskiemu sektorowi szkolnictwa wyższego sprostanie wyzwaniom stojącym przed Europą. W zaleceniu Rady w sprawie Paktu na rzecz Badań Naukowych i Innowacji

---

³ COM(2022) 16

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52020DC0625>

⁵ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=uriserv:OJ.C_.2021.066.01.0001.01.POL

⁶ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8658-2021-INIT/pl/pdf>

⁷ [BFUG_Final_Draft_Rome_Communique-link.pdf](https://www.bfug.eu/BFUG_Final_Draft_Rome_Communique-link.pdf) (eha2020rome.it)

⁸ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1568891859235&uri=CELEX:32018H1210\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1568891859235&uri=CELEX:32018H1210(01))

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=COM:2020:628:FIN>

w Europie¹⁰ popiera się współpracę i synergię między europejską przestrzenią badawczą a europejskim obszarem szkolnictwa wyższego. W komunikacie Komisji w sprawie globalnego podejścia do badań naukowych i innowacji¹¹ zachęca się do współpracy ponad granicami na niespotykaną dotąd skalę, aby rozwijać innowacyjne rozwiązania w celu przeprowadzenia sprawiedliwej dwojakiej transformacji – ekologicznej i cyfrowej. Plan działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych¹² ma na celu uwolnienie „pełnego potencjału instytucji szkolnictwa wyższego w zakresie odbudowy ukierunkowanej na zrównoważoną, sprzyjającą włączeniu społecznemu, ekologiczną i cyfrową transformację”, w czym pomocny ma być europejski program na rzecz umiejętności¹³.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Niniejsze zalecenie Rady wspiera skuteczną współpracę transnarodową i umożliwia instytucjom szkolnictwa wyższego odgrywanie kluczowej roli we wdrażaniu Zielonego Ładu, w cyfrowej dekadzie, zrównoważonym wzroście gospodarczym i odbudowie, a także umacnianie pozycji Europy na świecie.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Proponowane zalecenie Rady jest oparte na art. 165 i 166 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)¹⁴. Art. 165 ust. 1 TFUE stanowi, że „Unia przyczynia się do rozwoju edukacji o wysokiej jakości, poprzez zachęcanie do współpracy między państwami członkowskimi oraz, jeśli jest to niezbędne, poprzez wspieranie i uzupełnianie ich działalności, w pełni szanując odpowiedzialność państw członkowskich za treść nauczania i organizację systemów edukacyjnych, jak również ich różnorodność kulturową i językową”. Art. 165 ust. 2 TFUE stanowi ponadto, że działanie Unii w dziedzinie edukacji zmierza do „rozwoju wymiaru europejskiego w edukacji”, „promowania współpracy między instytucjami edukacyjnymi” oraz „sprzyjania mobilności studentów i nauczycieli, między innymi poprzez zachęcanie do akademickiego uznawania dyplomów i okresów studiów”. Art. 166 ust. 1 TFUE stanowi, że Unia urzeczywistnia politykę kształcenia zawodowego. Art. 166 ust. 2 TFUE stanowi, że działanie Unii musi zmierzać do „pobudzania współpracy w dziedzinie kształcenia między instytucjami edukacyjnymi lub kształcenia zawodowego a przedsiębiorstwami”. Niniejszy wniosek zapewnia pełne poszanowanie odpowiedzialności państw członkowskich za organizację systemów kształcenia i szkolenia (w tym treści nauczania oraz ich różnorodności kulturowej i językowej), odzwierciedlając uzupełniającą i wspierającą rolę UE oraz dobrowolny charakter współpracy europejskiej w zakresie tych systemów. Inicjatywa zakłada także poszanowanie wspólnej odpowiedzialności w dziedzinie badań naukowych. W inicjatywie nie proponuje się rozszerzenia uprawnień regulacyjnych UE ani wiążących zobowiązań dla państw członkowskich, które podejmą decyzje, stosownie do ich sytuacji krajowej, na temat sposobu wdrażania niniejszego zalecenia Rady.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Niniejszy wniosek jest zgodny z zasadą pomocniczości, o której mowa w art. 5 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Wniosek ma na celu wspieranie i wzmocnienie współpracy

¹⁰ Dz.U. L 431 z 2.12.2021, s. 1.

¹¹ COM(2021) 252 final

¹² [Europejski filar praw socjalnych – plan działania Komisja Europejska \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223&langId=pl)

¹³ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223&langId=pl>

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>

transnarodowej w sektorze szkolnictwa wyższego z jednoczesnym pełnym poszanowaniem zasady pomocniczości, ponieważ gwarantuje ona państwom członkowskim możliwość podejmowania niezależnych decyzji legislacyjnych i wdrażania środków służących wspieraniu głębszej współpracy między instytucjami szkolnictwa wyższego. Niezależnie od odpowiedzialności państw członkowskich oraz ich przepisów w zakresie struktury, organizacji i treści kształcenia i uczenia się kwestie współpracy transnarodowej można z natury lepiej uregulować na szczeblu UE. Ze względu na charakter, skalę i skutki proponowane środki można lepiej zrealizować poprzez wspólne działanie na szczeblu Unii.

- **Proporcjonalność**

Niniejszy wniosek jest zgodny z zasadą proporcjonalności, o której mowa w art. 5 ust. 4 TUE. Ani treść, ani forma niniejszego proponowanego zalecenia Rady nie wykraczają poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów zalecenia. Proponowane działania są proporcjonalne do zamierzonych celów, ponieważ opierają się na poszanowaniu praktyk państw członkowskich i różnorodności systemów. Wszelkie zobowiązania państw członkowskich mają charakter dobrowolny i każde państwo członkowskie ma swobodę decydowania o podejściu, jakie należy przyjąć w celu realizacji zobowiązań określonych w niniejszym zaleceniu. Ponadto niniejsza inicjatywa służy wykonaniu TFUE, który stanowi, że „Unia przyczynia się do rozwoju edukacji o wysokiej jakości, poprzez zachęcanie do współpracy między państwami członkowskimi” (art. 165 ust. 1). Wartością dodaną działań na szczeblu UE jest ułatwienie i wspieranie pogłębionej współpracy transnarodowej między instytucjami szkolnictwa wyższego z różnych państw członkowskich, a także poprawa funkcjonowania sektora szkolnictwa wyższego w całej UE oraz zwiększenie jego atrakcyjności i konkurencyjności na świecie.

- **Wybór instrumentu**

Aby osiągnąć cele, o których mowa powyżej, w art. 165 ust. 4 i art. 166 ust. 4 TFUE przewidziano możliwość przyjmowania przez Radę zaleceń na podstawie wniosku Komisji. Zalecenie Rady stanowi odpowiedni instrument w dziedzinie kształcenia i szkolenia, w której UE ma odpowiedzialność wspierającą. Instrument ten jest często wykorzystywany do działań na szczeblu UE w tej dziedzinie. Jako instrument prawny zalecenie Rady wyraża zobowiązanie państw członkowskich do wprowadzenia zawartych w nim środków oraz zapewnia solidną polityczną podstawę współpracy w tej dziedzinie, przy pełnym poszanowaniu uprawnień państw członkowskich.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

W ostatnich latach przeprowadzono liczne konsultacje w sprawie transformacji szkolnictwa wyższego, w sprawie inicjatywy dotyczącej europejskich szkół wyższych oraz w sprawie komunikatów dotyczących europejskiego obszaru edukacji i europejskiej przestrzeni badawczej. Biorąc pod uwagę szeroki zakres i rozległy charakter tych wcześniejszych konsultacji, ciągłe kontakty z zainteresowanymi stronami oraz potrzebę uniknięcia „zmęczenia” konsultacjami, do celów niniejszego zalecenia Rady zebrano dodatkowy konkretny wkład w drodze ukierunkowanych konsultacji z państwami członkowskimi, zainteresowanymi stronami (np. organizacjami parasolowymi szkół wyższych, organizacjami studenckimi, konferencjami rektorów, partnerami społecznymi w sektorze szkolnictwa wyższego, organami publicznymi) oraz sojuszami europejskich szkół wyższych: czterech ukierunkowanych konsultacji internetowych wysokiego szczebla ze społecznością

szkolnictwa wyższego zorganizowanych przez wiceprzewodniczącego Margaritisa Schinasa i komisarz Mariję Gabriel w lipcu i wrześniu 2020 r. oraz w kwietniu i czerwcu 2021 r., dotyczących transformacji szkolnictwa wyższego i współpracy transnarodowej; spotkań dyrektorów generalnych ds. szkolnictwa wyższego w listopadzie 2020 r. oraz w kwietniu i wrześniu 2021 r. w sprawie sojuszy europejskich szkół wyższych, wyzwań związanych z uwolnieniem ich pełnego potencjału oraz znaczenia współpracy między sektorem szkolnictwa wyższego, państwami członkowskimi i Komisją w celu sprostania tym wyzwaniom, z wykorzystaniem wdrażania istniejących narzędzi przejrzystości w ramach procesu bolońskiego. Następnie odbyły się konsultacje podczas wspólnego wydarzenia 4 listopada 2020 r. z dyrektorami generalnymi ds. szkolnictwa wyższego i rektorami europejskich szkół wyższych. W ramach różnych dwustronnych i wspólnych spotkań konsultacyjnych z koordynatorami i przedstawicielami studentów z sojuszy europejskich szkół wyższych przedstawiono potrzeby i wyciągnięte wnioski w odniesieniu do transformacji szkolnictwa wyższego i współpracy transnarodowej; posłużyło temu również pięć spotkań z grupą ekspertów *ad hoc* składającą się z przedstawicieli państw członkowskich, koordynatorów europejskich szkół wyższych i zainteresowanych stron. Wspólne spotkanie tych trzech grup odbyło się w lipcu 2021 r. W lipcu 2021 r. odbyły się spotkania z członkami Komitetu Regionów i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w ramach ukierunkowanych konsultacji wysokiego szczebla. We wrześniu 2021 r. odbyło się spotkanie z sieciami szkół wyższych i sieciami studenckimi.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Wniosek opiera się również na sprawozdaniach i badaniach dotyczących: krajowych systemów opłat i wsparcia dla studentów w europejskim szkolnictwie wyższym; wpływu systemów przyjmowania na wyniki szkolnictwa wyższego; wprowadzenia wspólnych dyplomów w ramach Erasmus Mundus; realizacji procesu bolońskiego; umiędzynarodowienia kadry akademickiej; wdrażania na szczeblu krajowym europejskiego podejścia do zapewniania jakości wspólnych programów; wpływu komponentu Erasmus+ dotyczącego szkolnictwa wyższego; modernizacji szkolnictwa wyższego w Europie; uznawania w czasie pandemii COVID-19 kwalifikacji zdobytych za granicą; korzyści z transnarodowych partnerstw w szkolnictwie wyższym opartych na współpracy i związanych z nimi kosztów; sprawozdań i badań OECD i Rady Europy; sprawozdań, stanowisk i analiz opracowanych przez różne kluczowe zainteresowane strony: Europejskie Stowarzyszenie Uniwersytetów, Gildię, Ligę Europejskich Uniwersytetów Badawczych (LERU), Stowarzyszenie Współpracy Akademickiej (ACA), Coimbrę, Sieć Uniwersytetów Stolic Europy (UNICA) itp. Informacje te i inne najnowsze dowody naukowe zawarto w dokumencie roboczym służb Komisji towarzyszącym niniejszemu wnioskowi.

- **Ocena skutków**

Zważywszy na uzupełniający charakter proponowanych działań w stosunku do inicjatyw państw członkowskich, ich dobrowolny charakter i zakres oczekiwanych skutków, nie przeprowadzono oceny skutków. Podstawą opracowania wniosku były specjalne i wcześniejsze badania, konsultacje z państwami członkowskimi, konsultacje publiczne i liczne specjalne konsultacje z zainteresowanymi stronami.

- **Prawa podstawowe**

Niniejsze proponowane zalecenie Rady nie narusza praw podstawowych UE. Jest ono zgodne z zasadami uznanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej¹⁵, mianowicie prawem

---

¹⁵ Dz.U. C 326 z 26.10.2012.

do nauki przewidzianym w art. 14 oraz prawem do ochrony danych osobowych przewidzianym w art. 8.

4. WPLYW NA BUDŻET

Chociaż inicjatywa ta nie będzie wymagała dodatkowych zasobów z budżetu UE, środki przewidziane w niniejszym zaleceniu będą wiązały się z mobilizacją źródeł finansowania na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Aby wesprzeć wdrażanie zalecenia, Komisja proponuje opracowanie, we współpracy z państwami członkowskimi, szczegółowych wytycznych, podręczników i innych konkretnych materiałów docelowych, na podstawie dowodów, wzajemnego uczenia się oraz identyfikacji dobrych praktyk. Komisja zaleci państwom członkowskim, aby jak najszybciej wdrożyły zasady określone w zaleceniu oraz aby przedstawiły plan określający odpowiednie środki, które podejmą na szczeblu krajowym. Komisja zamierza informować o stosowaniu zalecenia za pomocą odpowiednich unijnych ram monitorowania i sprawozdawczości.

- **Zarys poszczególnych przepisów wniosku**

W zaleceniu Rady zaproponowano działania, które państwa członkowskie mogą realizować w celu promowania skuteczniejszej i głębszej współpracy transnarodowej, w szczególności przez ułatwienie realizacji wspólnych programów i zbadanie wykonalności ustanowienia statusu prawnego sojuszy instytucji szkolnictwa wyższego takich jak europejskie szkoły wyższe, ustanowienia wspólnego europejskiego dyplomu, realizacji inicjatywy dotyczącej europejskiej legitymacji studenckiej oraz inicjatyw dotyczących europejskich szkół wyższych. Zalecenie zawiera zobowiązanie Komisji Europejskiej do wspierania i uzupełniania działań państw członkowskich w tej dziedzinie. W towarzyszącym dokumencie roboczym służb Komisji na poparcie proponowanego zalecenia Rady opisano różnorodne najnowsze dowody naukowe oraz opinie i doświadczenia europejskich zainteresowanych stron.

Wniosek

ZALECENIE RADY

**w sprawie budowania mostów na rzecz skutecznej europejskiej współpracy
w szkolnictwie wyższym**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 165 ust. 4 i art. 166 ust. 4,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Pogłębiona i skuteczniejsza współpraca transnarodowa w sektorze szkolnictwa wyższego w całej Europie ma kluczowe znaczenie dla podtrzymania unijnych wartości, tożsamości i demokracji, wzmocnienia odporności europejskiego społeczeństwa i europejskiej gospodarki oraz budowy zrównoważonej przyszłości. Aby sprostać wyzwaniom związanym z transformacją ekologiczną i cyfrową oraz ze starzeniem się społeczeństwa, a także aby zapewnić zdolność Europy do zwiększania konkurencyjności opartej na technologiach, Europa potrzebuje silnych wzajemnie powiązanych instytucji szkolnictwa wyższego.
- (2) Tworzenie powiązań umożliwiających instytucjom szkolnictwa wyższego rozwijanie głębszej, trwałej i skutecznej współpracy transnarodowej na szczeblu instytucjonalnym ma zasadnicze znaczenie dla wspólnego wzmocnienia instytucji szkolnictwa wyższego oraz dla przygotowania studentów, osób uczących się przez całe życie i naukowców na przyszłość w ujęciu globalnym. Instytucje szkolnictwa wyższego w całej Europie dostosowują się do błyskawicznie zmieniającego się świata z szybko zmieniającymi się dyscyplinami naukowymi i środowiskami edukacyjnymi, na przykład w związku z dwojaką transformacją – ekologiczną i cyfrową. Wymaga to nowego sposobu myślenia oraz nowych struktur współpracy i mobilności studentów, pracowników i naukowców w różnych dyscyplinach naukowych i ponad granicami. Ta nowa rzeczywistość, podsycana transformacją cyfrową, oznacza nową atrakcyjną ofertę edukacyjną, nowe formy i możliwości współpracy i mobilności transnarodowej, zarówno fizycznie, jak i w internecie, dla wszystkich osób uczących się, w tym dla osób o mniejszych szansach lub z obszarów oddalonych, a także sprzyja różnorodności nauczycieli akademickich, naukowców i wysoko wykwalifikowanej kadry.
- (3) Ścisła współpraca w całej UE między różnorodnymi instytucjami szkolnictwa wyższego, w tym szkołami wyższymi, uczelniami badawczymi, kolegiami uniwersyteckimi, uczelniami nauk stosowanych, wyższymi instytucjami kształcenia i szkolenia zawodowego oraz wyższymi szkołami artystycznymi, jest kluczową zasadą

leżącą u podstaw europejskiego obszaru edukacji¹⁶ i europejskiej przestrzeni badawczej¹⁷ oraz nierozzerwalnie z nimi związaną. Pogłębiona współpraca transnarodowa między różnorodnymi i uzupełniającymi się instytucjami wspomaga sprawiedliwy dostęp do wysokiej jakości kształcenia, szkolenia i badań naukowych, sprzyja tworzeniu i obiegowi wiedzy, ułatwia dzielenie się zdolnościami i infrastrukturą oraz przyczynia się do zwiększania witalności ich regionów i społeczności, pomagając w przewyciężaniu niekorzystnych warunków i dysproporcji geograficznych. Współpraca transnarodowa przyczynia się również do uwolnienia pełnego potencjału sektora szkolnictwa wyższego jako promotora umiejętności i wiedzy, np. na potrzeby dwójakiej transformacji – cyfrowej i ekologicznej – oraz do realizacji Europejskiego filaru praw socjalnych.

- (4) W komunikacie Komisji w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r.¹⁸ zaapelowano o sprawną i ambitną współpracę transnarodową, ułatwienie wydawania wspólnych dyplomów oraz zbadanie wykonalności ustanowienia statusu prawnego stowarzyszeń uczelni takich jak europejskie szkoły wyższe. W rezolucji Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030)¹⁹ zachęca się do ściślejszej współpracy, łączenia wiedzy i zasobów oraz tworzenia większych możliwości w zakresie mobilności studentów, kadry akademickiej i naukowców, w tym przez pełne wdrożenie inicjatywy „Uniwersytety Europejskie”²⁰ i inicjatywy dotyczącej europejskiej legitymacji studenckiej²¹. W konkluzjach w sprawie inicjatywy „Uniwersytety Europejskie”²² Rada zwróciła się do państw członkowskich o usunięcie barier na drodze do bardziej kompatybilnych systemów szkolnictwa wyższego oraz o zbadanie wykonalności wspólnych europejskich tytułów i stopni. W komunikacie Komisji „Nowa europejska przestrzeń badawcza na rzecz badań naukowych i innowacji”²³ oraz w Pakcie na rzecz Badań Naukowych i Innowacji w Europie²⁴ zaapelowano o ściślejszą współpracę i uznano potencjał inicjatyw takich jak inicjatywa dotycząca europejskich szkół wyższych w zakresie transformacji szkolnictwa wyższego. W europejskim programie na rzecz umiejętności²⁵ zaapelowano również o usunięcie przeszkód w skutecznej i ściślejszej współpracy międzynarodowej.
- (5) W komunikacie ministerialnym z Rzymu dotyczącym europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego²⁶ oraz w zaleceniu Rady w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym i średnim II stopnia oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą²⁷ zaapelowano o promowanie i ułatwianie pogłębionej współpracy transnarodowej. W rezolucji Parlamentu Europejskiego w sprawie europejskiego obszaru edukacji: wspólne całościowe

¹⁶ [Europejski obszar edukacji \(europa.eu\)](http://europa.eu)

¹⁷ [Europejska przestrzeń badawcza \(EPB\) | Komisja Europejska \(europa.eu\)](http://europa.eu)

¹⁸ COM(2020) 625 final

¹⁹ Dz.U. C 66 z 26.2.2021, s. 1.

²⁰ [Inicjatywa dotycząca europejskich szkół wyższych | Kształcenie i szkolenie \(europa.eu\)](http://europa.eu)

²¹ [Inicjatywa dotycząca europejskiej legitymacji studenckiej | Kształcenie i szkolenie \(europa.eu\)](http://europa.eu)

²² Dz.U. C 221 z 10.6.2021, s. 14.

²³ COM(2020) 628 final

²⁴ Dz.U. L 431 z 2.12.2021, s. 1.

²⁵ [Europejski program na rzecz umiejętności – Zatrudnienie, sprawy społeczne i włączenie społeczne – Komisja Europejska \(europa.eu\)](http://europa.eu)

²⁶ [BFUG Final Draft Rome Communique-link.pdf \(eha2020rome.it\)](http://europa.eu)

²⁷ Dz.U. C 444 z 10.12.2018, s. 1.

podejście²⁸ podkreślono potrzebę ściślejszej współpracy i zaapelowano o wykorzystywanie synergii między europejskim obszarem edukacji, europejską przestrzenią badawczą i europejskim obszarem szkolnictwa wyższego.

- (6) 41 sojuszy europejskich szkół wyższych, wspieranych w programie Erasmus+ i uzupełnionych programem „Horyzont 2020” w wymiarze badań naukowych i innowacji, dostarcza przydatnych wniosków wyciągniętych podczas testowania modeli pogłębionej współpracy transnarodowej, które wykraczają poza istniejące indywidualne strategie instytucjonalne oraz ekosystemy zarządzania i współpracy. Są one źródłem inspiracji dla szerszej społeczności szkolnictwa wyższego pod względem stymulowania reform systemowych, a jednocześnie ułatwiają lepszą koordynację europejskich polityk w dziedzinie szkolnictwa wyższego i badań naukowych.
- (7) Do celów niniejszego zalecenia Rady „sojusze europejskich szkół wyższych”²⁹ oznaczają sojusze finansowane w ramach programu Erasmus+, w stosownych przypadkach ze wsparciem uzupełniającym z programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa”. „Sojusze instytucji szkolnictwa wyższego” oznaczają wszystkie inne modele współpracy. Celem niniejszego zalecenia Rady jest ułatwienie współpracy transnarodowej wszystkim europejskim instytucjom szkolnictwa wyższego, poza tymi, które są wspierane w ramach inicjatywy dotyczącej europejskich szkół wyższych.
- (8) Ambitne sojusze na rzecz szkolnictwa wyższego powinny korzystać z pewności prawnej oferowanej przez status prawny, który umożliwia im dzielenie się wspólnymi zasobami finansowymi, ludzkimi, cyfrowymi i fizycznymi oraz usługami, a także prowadzenie wirtualnych kampusów międzyuczelnianych i interoperacyjnych platform na potrzeby wspólnych zajęć cyfrowych lub mieszanych. Aby pogłębić współpracę transnarodową w zakresie skutecznego radzenia sobie z dwojaką transformacją – ekologiczną i cyfrową – należy jeszcze bardziej ułatwić w krajowych kontekstach ustawodawczych tworzenie modułów interdyscyplinarnych i wspólnych europejskich dyplomów. Uwzględnianie aspektu elastycznej i sprzyjającej włączeniu społecznemu mobilności dzięki spójniejszym ramom mobilności i szerszemu wykorzystaniu inicjatywy dotyczącej europejskiej legitymacji studenckiej zwiększa możliwości osób uczących się, nauczycieli akademickich, naukowców i pracowników. Potrzebne jest wystarczające finansowanie długoterminowe, aby budować zdolności i osiągnąć wyznaczony poziom ambicji w zakresie współpracy transnarodowej.
- (9) Pogłębiona współpraca między instytucjami szkolnictwa wyższego wymaga zajęcia się wyzwaniem o charakterze całościowym. Bezproblemowe tworzenie i akredytacja wspólnych transnarodowych działań i programów edukacyjnych na wszystkich szczeblach oraz zewnętrzne zapewnianie ich jakości są utrudnione ze względu na różnice w zewnętrznym zapewnianiu jakości, nierównomierne wdrożenie automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji i okresów nauki za granicą, a także nierównomierną realizację związanych z tym kluczowych zobowiązań w ramach procesu bolońskiego, w tym różnice w strukturach stopni i tytułów oraz w stosowaniu europejskiego systemu transferu i akumulacji punktów (ECTS)³⁰, jak również częściowe uznawanie nauczania wirtualnego i mieszanego. Rozwiązanie tych problemów pozwoliłoby zmniejszyć obciążenie administracyjne i sprzyjałoby

---

²⁸ P9_TA(2021)0452.

²⁹ <https://education.ec.europa.eu/pl/inicjatywa-dotyczaca-europejskich-szkol-wyzszych>

³⁰ [Europejski system transferu i akumulacji punktów \(ECTS\) | Kształcenie i szkolenie \(europa.eu\)](#)

wdrażaniu innowacyjnych interdyscyplinarnych metod pedagogicznych w różnych krajach.

- (10) Europejska współpraca transnarodowa na szczeblu instytucjonalnym jest potężnym czynnikiem umożliwiającym głęboką transformację w kierunku doskonałych, włączających, konkurencyjnych, zrównoważonych i atrakcyjnych instytucji szkolnictwa wyższego, z uwzględnieniem wszystkich ich misji (edukacji, badań naukowych, innowacji i usług dla społeczeństwa), tak aby instytucje te przynosiły korzyści w sektorze szkolnictwa wyższego i poza nim, działając na rzecz Europy wiedzy, odporności i demokracji oraz odzwierciedlając nasz europejski styl życia i nasze wartości. Współpracę transnarodową należy ułatwić za pomocą spójnych ram prawnych, które określają europejskie i krajowe środki ustawodawcze, skutecznego wdrażania dostępnych europejskich inicjatyw, instrumentów i narzędzi, takich jak: inicjatywa dotycząca europejskich szkół wyższych, narzędzia w ramach procesu bolońskiego lub inicjatywa dotycząca europejskiej legitymacji studenckiej, a także poprzez ścieżkę opracowania nowych instrumentów, takich jak wspólny europejski dyplom i status prawny sojuszy na rzecz szkolnictwa wyższego takich jak sojusze europejskich szkół wyższych. Ramy te powinny być rozwijane stopniowo, aby umożliwić instytucjom szkolnictwa wyższego tworzenie powiązań i skuteczniejszą współpracę ponad granicami, a systemom szkolnictwa wyższego – osiągnięcie większej spójności, z korzyścią dla całej społeczności szkolnictwa wyższego i w sposób przynoszący wartość społeczeństwu,

NINIEJSZYM ZALECA, ABY PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE:

z pełnym poszanowaniem zasady pomocniczości, autonomii instytucjonalnej i wolności nauki, zgodnie z warunkami krajowymi i w ścisłej współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami:

1. umożliwiły instytucjom szkolnictwa wyższego zbadanie wykonalności ustanowienia **statusu prawnego** sojuszy instytucji szkolnictwa wyższego takich jak sojusze europejskich szkół wyższych w celu ułatwienia pogłębionej współpracy dzięki dzieleniu się zdolnościami ludzkimi, technicznymi i edukacyjnymi oraz w zakresie danych, badań naukowych i innowacji; umożliwiły im eksperymentowanie z możliwościami oferowanymi przez istniejące instrumenty europejskie; poczyniły w tym kontekście kroki w kierunku pełnego stosowania rozporządzenia w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT)³¹ w celu przetestowania go w formie projektów pilotażowych, o których mowa w pkt 11 lit. a);
2. zachęcały instytucje szkolnictwa wyższego zaangażowane we współpracę transnarodową do tworzenia wspólnych programów i przyznawania wspólnych dyplomów oraz ułatwiały to; w tym kontekście i z uwzględnieniem wyników działań rozpoznawczych określonych w pkt 12 ułatwiały wydawanie na szczeblu krajowym **wspólnego europejskiego dyplomu**, w tym powiązanie go z krajowymi ramami kwalifikacji³²;
3. umożliwiły instytucjom szkolnictwa wyższego **opracowywanie i realizację innowacyjnych wspólnych działań edukacyjnych** przez ułatwienie im wprowadzenia odpowiednich podejść i środków w odniesieniu do:

³¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex%3A32013R1302> Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 303.

³² <https://webgate.acceptance.ec.europa.eu/europass/pl/national-qualifications-frameworks-nqfs>

- a) kryteriów przyjmowania i uczestnictwa studentów i osób uczących się przez całe życie;
  - b) określenia języków nauczania;
  - c) udziału uczenia się online w ogólnej ofercie edukacyjnej; udziału mobilności studentów (fizycznej, wirtualnej lub mieszanej) w ramach wspólnego działania edukacyjnego; a także udziału i organizacji staży, działań w zakresie uczenia się w miejscu pracy, podejść opartych na wyzwaniach i podejść interdyscyplinarnych;
  - d) włączenia elastycznych ścieżek kształcenia takich jak niewielkie doświadczenia edukacyjne prowadzące do mikropoświadczeń;
  - e) zasad przyznawania i transferu punktów zaliczeniowych oraz przejrzystości ocen zgodnie z **przewodnikiem z 2015 r. dla użytkowników** europejskiego systemu transferu i akumulacji punktów (ECTS) jako jedyną podstawą wspólnych programów transnarodowych, bez dodatkowych zasad ani ograniczeń;
  - f) korzystania z informacji na temat zewnętrznego zapewniania jakości europejskich programów lub instytucji szkolnictwa wyższego zgodnie z normami i wytycznymi dla zapewniania jakości w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego (ESG), zawartymi w bazie danych wyników zewnętrznego zapewniania jakości (DEQAR), w celu wprowadzenia automatycznego wzajemnego uznawania³³ do celów dalszego uczenia się;
  - g) umożliwienia uznawania dotychczasowych efektów uczenia się i nabytych umiejętności na podstawie przejrzystych i sprawiedliwych wymogów dotyczących jakości oraz umożliwienia organizacji odpowiedniej oceny osób uczących się, a także przyznawania w związku z tym odpowiednich punktów zaliczeniowych;
  - h) umożliwienia większej elastyczności w określaniu wzoru wspólnych dyplomów, w tym stosowania wspólnego wzoru wspólnego europejskiego dyplomu przy realizacji wspólnych programów transnarodowych;
4. wspierały **mobilność przewidzianą** we wspólnych transnarodowych programach edukacyjnych;
- a) wspierały instytucje szkolnictwa wyższego we włączaniu mobilności (fizycznej, wirtualnej, mieszanej) w sposób bardziej systematyczny i elastyczny do ich wspólnych programów edukacyjnych na wszystkich szczeblach, aby umożliwić szerszemu gronu studentów, nauczycieli akademickich i naukowców czerpanie korzyści z dynamiki zintegrowanej współpracy w szkolnictwie wyższym oraz propagować zrównoważony przepływ talentów;
  - b) wspierały cyfryzację zarządzania mobilnością w ramach wielostronnych partnerstw instytucji szkolnictwa wyższego przez szersze wykorzystanie inicjatywy dotyczącej europejskiej legitymacji studenckiej, w szczególności

---

³³ Zgodnie z definicją zawartą w zaleceniu Rady w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym i średnim II stopnia oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą. Dz.U. C 444 z 10.12.2018.

- standaryzację i cyfryzację procesów biznesowych związanych z podpisywaniem wielostronnych porozumień międzyinstytucjonalnych;
- c) działały na rzecz bardziej spójnego podejścia do mobilności edukacyjnej w odniesieniu do systemów przyjmowania, kalendarzy akademickich, systemów czesnego, dostępu do obiektów szkolnictwa wyższego i korzystania z nich w miesiącach letnich/wakacyjnych;
5. zobowiązały się do **utrzymania wsparcia finansowego** dla sojuszy europejskich szkół wyższych oraz do pogłębienia instytucjonalnej współpracy transnarodowej w dziedzinie szkolnictwa wyższego;
- a) mobilizowały dostępne źródła finansowania na szczeblu regionalnym, krajowym i unijnym³⁴, aby w miarę możliwości zapewnić wielkość wsparcia zbliżoną do oferowanej w ramach programów Erasmus+ i „Horyzont Europa”, umożliwiając udane uczestnictwo instytucji szkolnictwa wyższego w sojuszach europejskich szkół wyższych;
- b) wspierały instytucje szkolnictwa wyższego w przygotowywaniu wniosków w ramach takiej głębokiej instytucjonalnej współpracy transnarodowej oraz w uczestnictwie w tej współpracy;
- c) promowały i rozwijały wśród instytucji szkolnictwa wyższego kulturę współpracy transnarodowej dzięki zapewnieniu jej uwzględnienia i propagowania w polityce krajowej, przy ustalaniu priorytetów i w procesach finansowania;
6. **propagowały i chroniły podstawowe zasady autonomii instytucjonalnej** jako warunek wstępny ustanowienia wspólnych zasad zarządzania pogłębioną współpracą transnarodową; umożliwiły szkołom wyższym podejmowanie niezależnych decyzji dotyczących zarządzania wewnętrznego, spraw finansowych, kadrowych i akademickich oraz ochrony wolności nauki; w znaczący sposób angażowały kadre akademicką i studentów w podejmowanie decyzji dotyczących ich instytucji;
7. wzmacniały wzajemne zaufanie przez **zewnętrzne zapewnianie jakości i akredytację wspólnych programów edukacyjnych** i innych form wspólnych ofert edukacyjnych opracowanych przez europejskie szkoły wyższe oraz w podobnych modelach instytucjonalnej współpracy transnarodowej;
- a) poczyniły dalsze kroki w kierunku stosowania **zewnętrznego zapewniania jakości opartego na instytucjach**; wspiera to rozwój prawdziwej instytucjonalnej kultury jakości, która prowadzi do większej rozliczalności i zgodności systemów w całej Europie, z wykorzystaniem narzędzi i ram już istniejących w kontekście europejskiego obszaru edukacji, europejskiej przestrzeni badawczej i europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego;
- b) rozważyły umożliwienie samodzielnej akredytacji programów na podstawie instytucjonalnego zapewniania jakości, aby wzmocnić u instytucji szkolnictwa wyższego poczucie odpowiedzialności własnej;
- c) w przypadku państw, w których nadal stosowane jest zewnętrzne zapewnianie jakości oparte na programach, rozważyły:

---

³⁴ Takie jak: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny+, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz Fundusz InvestEU.

- (i) umożliwienie pełnego wdrożenia **europejskiego podejścia do zapewniania jakości wspólnych programów**, bez dodatkowych wymogów ani warunków krajowych dotyczących stosowania podejścia europejskiego;
  - (ii) możliwość zapewnienia, aby zewnętrzną ocenę wspólnych programów transnarodowych mogła przeprowadzać jedna agencja zarejestrowana w **europejskim rejestrze agencji ds. zapewniania jakości (EQAR)**³⁵ oraz aby wyniki były automatycznie akceptowane we wszystkich innych odnośnych systemach szkolnictwa wyższego, bez nakładania dodatkowych wymogów krajowych ani dalszych kroków proceduralnych oraz
  - (iii) możliwość zapewnienia, aby ponowna akredytacja wspólnych programów transnarodowych była wymagana jedynie w przypadku wyraźnie istotnych zmian, w celu zwiększenia ich elastyczności;
8. wspierały rozwój **wysokiej jakości wirtualnego uczenia się opartego na współpracy**, uzupełniającego interakcje bezpośrednie, jako integralnej części nauczania, uczenia się i badań naukowych, tak aby wspierać i ułatwiać włączającą i skoncentrowaną na studentach współpracę transnarodową, w szczególności:
- a) wspierały instytucje szkolnictwa wyższego w opracowywaniu międzynarodowych modeli wirtualnego uczenia się online opartego na współpracy, stanowiących integralną część kształcenia hybrydowego, w tym poprzez zobowiązanie się do przywództwa, planowanie strategiczne, solidne i umiędzynarodowione szkolenia pedagogiczne i usługi wsparcia oraz odpowiednie finansowanie;
  - b) doceniały i uznawały w ocenie kariery czas poświęcany przez kadre akademicką na rozwój nowych innowacyjnych metod pedagogicznych w drodze współpracy transnarodowej;
  - c) wspierały sojusze europejskich szkół wyższych i podobne modele zinstytucjonalizowanej współpracy w staraniach na rzecz łączenia wiedzy fachowej i zasobów w celu opracowania i wdrożenia **wspólnych strategii cyfrowych i dzielonej interoperacyjnej infrastruktury informatycznej**, na przykład przez zapewnienie wzajemnego dostępu do środowisk edukacyjnych i badawczych w internecie, systemów zarządzania nauczaniem, bibliotek cyfrowych lub platform masowych, otwartych kursów internetowych (MOOC), usług szkoleniowych i usług wsparcia, niezakłóconego dostępu do łatwych do wyszukania, dostępnych, interoperacyjnych i nadających się do ponownego wykorzystania danych (danych FAIR) oraz innych usług interoperacyjnych;
  - d) wspierały pilotaż i testowanie rozwiązań opartych na otwartym oprogramowaniu w celu przezwyciężenia wspólnych wyzwań, przyczyniając się tym samym do interoperacyjności, gotowości cyfrowej, suwerenności danych i odpowiedzialności systemów szkolnictwa wyższego;
9. wspierały instytucje szkolnictwa wyższego w opracowywaniu **interdyscyplinarnych wspólnych transnarodowych działań edukacyjnych na wszystkich poziomach** (krótkie cykle, studia licencjackie, magisterskie i doktoranckie);

---

³⁵ EQAR jest rejestrem urzędowym krajowych zewnętrznych agencji ds. zapewniania jakości, które przestrzegają zobowiązań w ramach procesu bolońskiego.

- a) umożliwiały i ułatwiały **podejście oparte na wyzwaniach transnarodowych**, w ramach którego osoby uczące się z różnych dyscyplin naukowych, kultur i krajów współpracują z naukowcami, przedsiębiorstwami, miastami, regionami, organizacjami pozarządowymi i społecznościami lokalnymi przy poszukiwaniu kreatywnych i innowacyjnych rozwiązań globalnych problemów;
  - b) zachęcały do zapewniania wszystkim wysokiej jakości możliwości uczenia się przez całe życie, tak aby ułatwić podnoszenie i zmianę kwalifikacji, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów, na które jest największe zapotrzebowanie;
10. zachęcały instytucje szkolnictwa wyższego do **większego angażowania osób uczących się, nauczycieli akademickich i naukowców w zarządzanie** strukturami instytucjonalnej współpracy transnarodowej w dziedzinie szkolnictwa wyższego, w szczególności:
- a) zachęcały instytucje szkolnictwa wyższego do odzwierciedlania w strukturach zarządzania coraz bardziej zróżnicowanego pochodzenia osób uczących się i kadry, a także różnych doświadczeń związanych z zatrudnieniem i edukacją, zgodnie z zasadami włączenia i równości;
  - b) wspierały budowanie zdolności na rzecz silnego i skutecznego przywództwa jako ważnej siły napędowej całościowej instytucjonalnej współpracy transnarodowej;
  - c) promowały równowagę płci w strukturach zarządzania;
  - d) stworzyły możliwości wzajemnego uczenia się i uczenia się opartego na analizie porównawczej, aby zachęcać do podejmowania inicjatyw, dzięki którym instytucje szkolnictwa wyższego mogą dzielić się doświadczeniami i angażować we wzajemne uczenie się i wymianę wiedzy, oraz aby wspierać takie inicjatywy.

Zaleca się państwom członkowskim, aby jak najszybciej wdrożyły niniejsze zalecenie i przedłożyły Komisji do *[wstawić datę przypadającą 6 miesięcy po przyjęciu zalecenia przez Radę]* plan działania określający odpowiednie środki, które należy wprowadzić na szczeblu krajowym, aby wesprzeć osiągnięcie celów niniejszego zalecenia do 2025 r. jako zasadniczych kroków w kierunku utworzenia europejskiego obszaru edukacji.

NINIEJSZYM WZYWA KOMISJĘ DO:

11. wspierania państw członkowskich i instytucji szkolnictwa wyższego – równoległe z analizowaniem trwających badań i innymi pracami przygotowawczymi – w działaniach pilotażowych dotyczących korzystania z istniejących instrumentów europejskich jako kroku w kierunku opracowania do połowy 2024 r. **statusu prawnego sojuszu instytucji szkolnictwa wyższego**; taki status ułatwiłby pogłębioną, długoterminową i elastyczną współpracę transnarodową, umożliwiając i ułatwiając dzielenie się zdolnościami i danymi oraz wymianę personelu i realizację wspólnych programów, w celu przyznawania na szczeblu sojuszu wspólnych dyplomów, w tym wspólnego europejskiego dyplomu;
- a) zapewnienia – w ramach pierwszego kroku – od 2022 r. wsparcia finansowego w Erasmus+ tym sojuszem instytucji szkolnictwa wyższego, które chcą

przetestować w formie projektu pilotażowego wdrażanie istniejących instrumentów europejskich³⁶;

12. zbadania, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, instytucjami szkolnictwa wyższego, organizacjami studenckimi i zainteresowanymi stronami, możliwości ustanowienia **wspólnego europejskiego dyplomu** i niezbędnych do tego kroków, tak aby dyplom ten był dostępny od połowy 2024 r.; wspólny europejski dyplom, który byłby wydawany na szczeblu krajowym, potwierdzałby efekty uczenia się uzyskane w ramach współpracy transnarodowej między szeregiem instytucji, na przykład w sojuszach europejskich szkół wyższych, oraz byłby oparty na wspólnym zestawie europejskich kryteriów; europejski dyplom powinien cechować się łatwością pod względem wydawania, przechowywania, udostępniania, weryfikacji i uwierzytelniania oraz powinien być uznawany w całej UE;
  - a) podjęcia działań pilotażowych od 2022 r. w ramach Erasmus+ obejmujących pierwsze kroki w kierunku ustanowienia wspólnego europejskiego dyplomu, w tym zgromadzenie doświadczeń na potrzeby opracowania europejskich kryteriów przyznawania znaku „Europejski Dyplom”; taki znak byłby wydawany jako świadectwo uzupełniające towarzyszące dyplomowi otrzymywanemu przez absolwentów wspólnych programów realizowanych w kontekście współpracy transnarodowej między szeregiem instytucji szkolnictwa wyższego;
13. **dalszego rozwijania inicjatywy dotyczącej europejskich szkół wyższych** za pośrednictwem Erasmus+, w synergii z programem „Horyzont Europa” oraz innymi programami UE, jako najambitniejszego i najbardziej strategicznego działania w zakresie współpracy transnarodowej spośród wszystkich innych możliwości współpracy transnarodowej przewidzianych w Erasmus+; zapewniania od 2022 r. wyższego i trwałego finansowania udanych istniejących sojuszy europejskich szkół wyższych, oferowanego w drodze zaproszenia do składania wniosków ukierunkowanego na konkurencyjność i jakość, oraz umożliwiania tworzenia nowych sojuszy; opracowania – w ramach śródkresowego przeglądu programów objętych WRF – ścieżki inwestycyjnej uwzględniającej finansowanie regionalne, krajowe i europejskie, z myślą o przedstawieniu wniosków do 2024 r.;
14. wspierania realizacji **inicjatywy dotyczącej europejskiej legitymacji studenckiej**, w szczególności cyfryzacji procesów biznesowych obejmujących wielu sygnatariuszy i wiele wymian danych w celu zmniejszenia obciążenia administracyjnego związanego z zarządzaniem mobilnością studentów i pracowników oraz wymianą w ramach transnarodowych partnerstw instytucji szkolnictwa wyższego.

---

³⁶ Jednym z istniejących instrumentów są europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT), https://ec.europa.eu/regional_policy/pl/policy/cooperation/european-territorial/egtc/

Wzywa się Komisję do oceny i analizy postępów poczynionych w realizacji planów działania państw członkowskich dotyczących wdrażania niniejszego zalecenia, a także wykorzystania go w kontekście prac nad wdrażaniem strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie, za pośrednictwem odpowiednich unijnych ram monitorowania i sprawozdawczości, we współpracy z państwami członkowskimi i po konsultacji z zainteresowanymi stronami, oraz do przedstawienia Radzie sprawozdania w ciągu 5 lat od daty przyjęcia niniejszego zalecenia.

Sporządzono w Strasburgu dnia r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*